

HBSC projekt na Katedre telesnej výchovy a športu Pedagogickej fakulty Katolíckej Univerzity v Ružomberku

HBSC (Health Behaviour in School-aged Children) je medzinárodný, cross-sekcionálny výskumný projekt realizovaný v úzkej spolupráci so **Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO)**. Od svojho založenia v roku 1983 sa etabloval ako kľúčový zdroj empirických dát o zdraví, životnom štýle a sociálnom kontexte žiakov. Cieľovú skupinu tvoria žiaci vo veku 11, 13 a 15 rokov, žiaci základných škôl, a výskum sa realizuje každé 4 roky, čo umožňuje longitudinálne sledovanie trendov.

Hlavným cieľom projektu je monitorovať zdravie a so zdravím súvisiace správanie školákov v ich prirodzenom sociálnom prostredí (rodina, rovesníci, škola, digitálny

priestor) a pretaviť tieto zistenia do politík verejného zdravotníctva a školstva.

Projekt HBSC sa opiera o presný, medzinárodne štandardizovaný vedecký protokol, ktorý zaručuje komparabilitu dát medzi jednotlivými participujúcimi krajinami. Slovenská republika sa do projektu HBSC zapája pravidelne a participovala už na viacerých zberoch (od r. 1993/1994, cez cykly 2013/2014, 2017/2018, 2021/2022 a prebiehajúci cyklus 2025/2026).

Národným koordinátorom projektu na Slovensku v roku 2025/2026 je Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Ústav psychológie zdravia a metodológie výskumu v spolupráci s Fakultou športu Prešovskej univerzity, **Katedrou telesnej výchovy a športu Pedagogickej fakulty (PF) Katolíckej Univerzity (KU) v Ružomberku v zastúpení prof. PaedDr. E. Bendíkovou, PhD., doc. PaedDr. R. Rozimom, PhD. a univ. docentom PaedDr. P. Krškom, PhD.** (dekan PF KU v Ružomberku), Fakultou telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave, Fakultou telesnej výchovy, športu a zdravia v Banskej Bystrici a Úradom verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR). Hlavnou národnou koordinátorkou je prof. Mgr. Andrea Madarasová Gecková, PhD.

Harmonogram testovania za Katedru telesnej výchovy a športu PF KU v Ružomberku bol naplánovaný a zrealizovaný v plnom rozsahu 5 výjazdov na Liptove, Turci, Orave a Kysuciach, za výbornej spolupráce a organizácie so základnými školami, ktoré zabezpečili so svojim pracovným tímom plynulý a úspešný chod testovania. Z nášho uhla pohľadu,

nadobudnutých poznatkov a participácii na projekte vidíme prínos projektu v medzinárodnom a národnom kontexte vo viacerých oblastiach spoločenského života:

- ✓ **Tvorba politík** so zameraním na formovanie Národného programu podpory zdravia, stratégií Ministerstva školstva a Ministerstva zdravotníctva.
- ✓ **Preventívne programy**, cieľový dizajn intervencií na školách zameraných na duševné zdravie, prevenciu kyberšikany a elimináciu nových foriem závislostí.
- ✓ **Pedagogickú a pediatrickú prax** z hľadiska poskytovania dát pre učiteľov, psychologov a lekárov s cieľom včas zachytiť negatívne trendy v správaní školskej populácie.

Touto cestou poďakovanie patrí všetkým zainteresovaným stranám, kolegom z iných pracovísk, žiakom, zákonným zástupcom, vedeniam škôl a učiteľom ako aj študentom z PF KU v Ružomberku, ktorí participovali na projekte. Osobitné poďakovanie patrí:

1. PaedDr. Andrejovi Glončákovi – zástupca riaditeľky školy, Mgr. Janke Petrášovej a Mgr. Zine Vondrákovej – Základná škola a MŠ Okoličianska, Liptovský Mikuláš.
2. Ing. Jarmile Krišťákovéj - riaditeľka školy, Mgr. Renáte Banetkovej – zástupkyňa riaditeľky a Mgr. Alene Chajdákovou, učiteľka telesnej a športovej výchovy - Základná škola v Klokočove, Čadca.
3. Mgr. Monike Grejtákovéj – riaditeľka školy, Mgr. Renáte Hlaváčovej, zástupkyňa riaditeľky a učiteľom telesnej a športovej výchovy Mgr. Michalovi Frankovi a Mgr. Petrovi Tabačekovi, Martin.
4. Mgr. Ingrid Mikovčákovéj - riaditeľka školy a Mgr. Ivane Zemiakovej, zástupkyňa riaditeľky - Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana, Čadca.
5. PaedDr. Anne Kurčinovej – riaditeľka školy, Základná škola s MŠ, Babín, Námestovo.

Poďakovanie patrí touto cestou aj **dekanovi PF KU v Ružomberku, univerzitnému docentovi PaedDr. Petrovi Krškovi, PhD. za jeho podporu a možnosť prispieť k riešeniu situácie zdravia školákov na Slovensku.**

prof. PaedDr. E. Bendíková, PhD.

Member of the WLO Board of Directors

& doc. PaedDr. R. Rozim, PhD.

Summary

HBSC Project at the Department of physical education and sports, Faculty of Education, Catholic University in Ružomberok

Elena Bendíková & Robert Rozim

The Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study is an international cross-sectional research project conducted in collaboration with the World Health Organization (WHO). Since its establishment in 1983, the HBSC network has become one of the most important sources of evidence on the health, health-related behaviours, and social determinants of health among adolescents. The study focuses on 11-, 13-, and 15-year-old students and is implemented every four years using a standardized international research protocol, allowing for cross-national comparisons and long-term monitoring of trends in young people's health and well-being. Slovakia has been actively involved in the HBSC study since the 1993/1994 survey cycle and continues to participate regularly. The current 2025/2026 cycle is coordinated nationally by the Faculty of Medicine of Pavol Jozef Šafárik University in Košice in cooperation with several academic and public health institutions. The Department of Physical Education and Sports at the Faculty of Education, Catholic University in Ružomberok is one of the collaborating partners participating in data collection and field research activities. The department successfully organized and completed five data collection visits in the regions of Liptov, Turiec, Orava, and Kysuce in close cooperation with participating primary and secondary schools. The project involved school administrators, teachers, students, parents, and university students, ensuring the smooth implementation of the research protocol. The HBSC study provides valuable data for the development of national health and educational policies, supports evidence-based preventive programmes aimed at mental health promotion, cyberbullying prevention, and the reduction of risk behaviours, and contributes to improving pedagogical and healthcare practice. The findings serve as an important resource for educators, psychologists, healthcare professionals, and policymakers seeking to better understand the health-related behaviour of adolescents and to design effective interventions that support their healthy development and overall well-being.